

कोविड 19 - अत्यवस्थ रुग्णाची अवस्थि क आयुर्वेदि क उपाय योजना

ज्वर कासात संजायतें क्षय

ज्वर आणि कास या आजारांना व्यवस्थि त बरे न केल्यास तेपुढे क्षयात रुपांतरि त होतात ,आज निर्माण झालेल्या कोविड 19 या जनपदोर्ध्वस उपचारात आजही आपल्या संहि ता ति तकीच मार्गदर्शक आहे , कोविड 19 या आजारामध्ये आज आयुर्वेदि क उपचार यशस्वी झाले आहेत ,मुळात अलक्षणि क किंवा अल्प लक्षणे असणाऱ्या रुग्णाची मोठ्या प्रमाणावर आयुर्वेदि क उपचार झाले ,परंतु अन्य वैद्यक शास्त्रांचे मते हे रुग्ण फक्त लक्षणि क उपचार करून बरे होतात जरी यांना औषधी दि ल्या गेल्या नाहीत तरी ते बरे होतात ,त्यामुळे जे रुग्ण अत्यवस्थ झाले त्यांची उपचार पद्धती नि श्रि त करणे आणि अत्यवस्थ रुग्णांना बरे करणे हे आयुर्वेदि क वैद्यक शास्त्राची दृष्टीने आज अधि क महत्वाचेबनले आहे , अत्यवस्थ रुग्ण बरे करण्यासाठी आयुर्वेदि क वैद्यांनी आधुनि क शास्त्राचा आणि त्याच्या केल्या जाणाऱ्या उपाय योजनांचा अभ्यास करणे क्रमप्राप्त आहे ,असे माझेमत आहे , यामुळे आपल्या उपचारमध्ये स्पष्टता अधि क चांगल्या पद्धतीने होण्यासाठी याचा उपयोग होतो

अत्यवस्थ रुग्ण आणि त्याच्यामध्ये आढळणारी लक्षणे

- 1.BREATHLESSNESS – SHORTNESS OF BREATH,
- 2.DESATURATION SPO2 BELOW 90
- 3.MENTAL CONFUSION
- 4.PERSISTENT HIGH GRADE FEVER
- 5 SIGNS AND SYMPTOMS OF HYPOXIA
- 6.FAINTING ,DEATH NOT TREATED

रुग्ण अत्यवस्थ होण्यासाठी कारणीभूत संप्राप्ती आयुर्वेदि क वैद्यांनी दोन्ही परि भाषामध्ये समजून घेणे आवश्यक आहे,

आधुनि क वैद्यकीय शास्त्रानुसार कोविड 19 पॉझि टि व्ह असणाऱ्या रुग्णामध्ये ACE 2 नावाचे आपल्या फुफुसाच्या अंतस्त्वचेमध्ये असणारे रि सेप्टर कोविड 19 च्या विषाणूंना फुफुसाच्या पेशीमध्ये प्रवेश देतात त्यानंतर या वि षाणूच्या प्रभावामुळे फुफुसातील पेशी या सून तयार करू लागतात यावेळी आपली IMMUNITY SYSTEM या पेशींवर आघात हल्ला करू लागतात ,या विषाणूचेफुफुसाच्या पेशीमध्ये प्रवेश झाल्यानंतर वि षाणूचे काम संपून जाते पुढे शरीरातील पेशी आणि IMMUNE SYSTEM यांच्या सनसंघर्षा मध्ये फुफुसाची= ALVEOLI मध्ये वि कृत कफ साठून त्या नि कामी होऊ लागतात आणि शरीराला आवश्यक OXYGEN चा पुरवठा कमी होऊन रुग्णास दम लागणे ,OXYMETER वर ओक्सिजन OXYGEN चे प्रमाण कमी होणे यासारखी लक्षणे तयार होतात जर हा OXYGEN अधि क कमी झाला तर पुढे मृत्यू होतो याकरि ता उपचार करून त्या रुग्णाचा OXYGEN अधि क चांगला कसा राहील आणि फुफुस या अवयवाचे रक्षण कसे करता येईल असे प्रयत्न होतात यामध्ये ज्या रुग्णामध्ये हे प्रयत्न यशस्वी होतात ते रुग्ण वाचतात ज्यामध्ये हे अयशस्वी होतात ते मृत्युमुखी पडतात आता या रुग्णामध्ये आयुर्वेदि क उपचारांचे नेमके योगदान आणि काय याचा हा प्रश्न येतो तर अश्या अत्यवस्थ रुग्णामध्ये आधुनि क उपचारांच्या सोबत कसे आहे ,

प्रचलि त उपचारांच्या मर्यादा आणि त्यामध्ये आयुर्वेदि क उपचारांचे अमूल्य स्थान

1. रुग्ण अत्यवस्थ होऊ न देणे
- 2.रुग्णाच्या फुफुसामध्ये तयार झालेला नि मोनि या कमी करणे
- 3.रुग्णाच्या शरीरामधील OXYGEN ची पातळी वाढवणे
- 4.फु फु स ,हृदय,यकृत ,मूत्रपिंड ,मेंदू या अवयवांना नि कामी होण्यापासून वाचवणे

5 कृत्रिम स्वास प्रणाली वरील रुग्णांना आयुर्वेदि क उपचारचा वापर करून करून त्यांना या प्रणालीवि ना फुफ्फुस कार्यक्षम ठेवणे
6.फुफ्फुसामध्ये निर्माण झालेल्या फायब्रोसिस सारख्या विकृती बऱ्या करणे या सर्व ठिकाणी आज आयुर्वेदि क उपचार यशस्वी ठरत आहेत किंबहुना त्यांना आजच्या प्रचलित उपचारांसोबत वापरणे हि काळाची गरज आहे , आता आयुर्वेदीय दृष्टीकोनातून या आजाराची संप्राप्ती समजून घेणे खूप आवश्यक आहे .काही वैद्य याला श्वसनक सन्निपात म्हणतात ,काही वैद्य यांना सान्निपाति क ज्वर म्हणतात ,काही वैद्य यांना राजयक्ष्मा म्हणतात ,काही वैद्य याला क्षयज कास म्हणतात काही वैद्य याला उरःक्षत म्हणतात , मुलामध्ये आयुर्वेदि क ग्रंथामध्ये वर्णन केलेल्या कोणत्याही एका आजरामध्ये कोवि ड 19 या आजाराचा समावेश करणे आणि त्यानुसार उपाय योजना करणे सर्वच रुग्णामध्येयशस्वी ठरताना दि सत नाही यामुळे या आजाराचा विचार करताना अनेक व्याधी आणि त्यांच्या उपाय योजनांचा वापर करावा लागतो चरक संहि तेमध्ये अनेक संप्राप्ती आणि मार्गदर्शक सूत्राचा वापर या व्याधीच्या निदानासाठी आणि उपचारासाठी करणे क्रमप्राप्त आहे या अनुशंगाने या आजाराची सम्प्राप्ति आणि त्याची अवस्थि क चि कि त्सा मांडण्याचा प्रयत्न आहे दोष प्राधान्यता - वात कफज

दृष्यं - उत्तान अवस्था - रस ,रक्त ,मांस ,मेद , गंभीर अवस्था -मज्जा ,शुक्र ,ओज

स्रोतस वि कृती - सामान्य - प्राणवह ,रसवह ,अन्नवह ,

अत्यवस्थ -प्रणवह ,अन्नवह ,उदकवह ,रसवह ,रक्तवह ,मांसवह मेदोवह

अति गंभीर - वरील सर्व आणि मज्जा ,शुक्र

व्याधी मार्ग - आभ्यंतर आणि मध्यम

समुथत्व - आमाशय

व्याधि अवस्था -धात्वानुसारी ,धात्वाश्रयी ,धातुगत

चरक संहि तेमध्ये वर्णन केलेल्या ज्वर,रक्तपित्त ,श्वास कास राजयक्ष्मा , क्षत क्षीण ,जनपदध्वंस ,आवृत वात ,विधि शोणि तीय या व्याधीचा आणि यातील मार्गदर्शक सूत्राचा वापर कोवि ड 19 या आजराचे अत्यवस्थ रुग्णाचे उपचार करताना करावा लागतो.

राजयक्ष्मा या प्रणवह स्रोतसांशी संबधी असणारे संप्राप्ती सूत्र अत्यवस्थ रुग्णामध्ये लागू पडते यथास्वेनोष्मणा पाकं शारीरा यान्ति धातवः।

स्रोतसा च यथास्वेन धातुः पुष्यति धातुतः॥39॥

स्रोतसां सन्निरोधाच्च रक्तादीनां च सङ्क्षयात्।

धातूष्मणां चापचयाद्राजयक्ष्मा प्रवर्तते॥40॥

तस्मिन् काले पचत्यग्नि र्यदन्नं कोष्ठसंश्रितम्।

मलीभवति तत प्रायः कल्पते किञ्चि दोजसे॥41॥

रसः स्रोतःसु रुद्धेषु स्वस्थानस्थो विदह्यते [2] ।

स ऊर्ध्वं कासवेगेन बहुरूपः प्रवर्तते॥43॥

या संप्राप्तीमध्ये रसधात्वग्नीमान्द्य निर्माण झालेमुले आहाररस फुफुसामध्ये जाऊ लागतो आणि त्याला विदाहीत्व प्राप्त होते आणि उत्तरोत्तर धातूंचा क्षय निर्माण होतो यामुळे आहार रसाचे मलामध्ये रूपांतर होते आणि प्रणवह स्रोतसामध्ये त्संबंधित लक्षणे निर्माण होतात हि संप्राप्ती आधुनिक वैद्यकामधे अत्यवस्थ रुग्णामध्ये निर्माण होणाऱ्या PATHOGENESIS OF CYTOKINE STORM सोबत साधर्म्य आहे ,राजयक्ष्मा हा आशुकारी व्याधी मध्ये मोडतनसला तरी हि संप्राप्ती COVID या आजरामध्ये आशुकारी स्वरूपांत होत असल्याचे दि सून येत आहे या संप्राप्ति चा विचार करून उपचार केल्यास अत्यवस्थ रुग्णामध्ये अति शय चांगला संप्राप्ती भंग दि सून येतो कॉव्हड 19 या आजरामध्ये अवस्थानुरूप चि कि त्सेला अति शय महत्व आहे सामान्यपणे इतर आजाराप्रमाणे यामध्ये 3 अवस्था दिसून येतात

1. कोविद 19 धात्वानुसारी अवस्था -

चरकोत ज्वर अध्यायात वर्णन केल्यानुसार हि अवस्था दि सून येते या अवस्थेमध्ये प्रामुख्याने ज्वर, अंगमर्द, कास, दौर्बल्य, या स्वरूपाची लक्षणे दि सून येतात हि लक्षणे प्रचलि त आधुनि क उपचारांनी यशस्वी नि यंत्रि त होतात, या अवस्थेमध्ये प्राणवह, रसवह, अन्नवह स्रोतसांमध्ये वि कृती असते यामुळे आयुर्वेदातील ज्वर, कास या अधि कारामधील औषधी उपचार या अवस्थेतील रुग्णामध्ये उपयोगी ठरतात दि सतात, या अवस्थेमध्येजर रुग्णांना व्यवस्थि त उपचार न झाल्यास रुग्ण गंभीर अवस्थेमध्ये परि वर्ति त होतो कोणता रुग्ण गंभीर होईल आणि कोणता नाही याकरि ता आधुनि क तपासण्याचा युक्ति पूर्वक वापर करणे आवश्यक आहेयामध्ये कि मान CRP(मांसाश्रयी), LDH(मेदाश्रयी), FERTIN (रसाश्रयी), D'DIMER (रक्तश्रयी) आणि XRAY या तपासण्या पहि ल्या - दिवसामध्ये करून घेत राहणे आवश्यक आहे यामुळे दोष कोणत्या धातूमध्ये आहेत ते समजण्यास मदत होते तसेच हे साम दोष पुढे धात्वाश्रयी अवस्थेमध्ये परि वर्ति त होऊन रुग्ण गंभीर बनू शकतात त्यांना वेळीच नियंत्रि त ठेवण्यासाठी धात्वाश्रयी अवस्थेमधील उपचार या रुग्णामध्ये करणे गरजेचे आहे, यामुळे रुग्ण गंभीर रहोण्यापासून वाचवता येणे शक्य होते धात्वश्रयी अवस्था -

या अवस्थेमध्ये जे रुग्ण येतात त्या रुग्णामध्ये श्वास, श्वसनाकष्टता, श्रम, तीव्रज्वर, तीव्रकास अशी लक्षणे निर्माण होतात सोबत OXIMETER मध्ये रुग्णाचा OXYGEN कमी होऊ लागतो, या रुग्णाच्या क्ष किरण तपासणीमध्ये फुफुसामध्ये वि कृत कफ संचेती किंवा नि मोनि या आढळतो तसेच रक्तामधील सि रप CRP, LDH, D'DIMER FERRITIN घटक वाढतात तसेच IL नावाचा घटक वाढला आढळतो, या रुग्णांना शक्यतो रुग्णालयात प्रवेशि त करून उपचार द्यावे लागतात, याकरि ता आधुनि क उपचार प्रणाली सोबत आयुर्वेदि क उपचारांची जोड दि ल्यास रुग्ण या अवस्थेमध्येबाहेर येण्यास मदत होते, आधुनि क उपचार मध्ये प्रायः कृत्रिम oxygen, अँटी व्हायरल, ऍन्टीबीओटीक, स्टि रॉइड, आणि अँटि कोएगुलण्ट औषधी वापरल्या जातात, आधुनि क उपचारांना अनेक रुग्ण दाद देतात, अनेक रुग्ण या अवस्थेमध्ये दाद देत नाहीत ते पुढे धातुगत अवस्थेमध्ये जातात आणि त्यांचा मृत्यू होण्याची शक्यता असते, या अवस्थेमध्ये आधुनिक उपचारासाठी आयुर्वेदि क औषधींचा वापर परि णामकारक असते, या अवस्थेमध्ये आयुर्वेदि क उपचाराणांचे अनन्य साधारण महत्त्व आहे, या परि स्थि ती मध्ये आयुर्वेदि क औषधी पुढील प्रमाणे कार्य करू शकतात

1. COVID MARKER नि यंत्रणात ठेवणे-

CRP, LDH, DIMER, FERRITIN, IL 6 या पैकी वाढलेले घटक नियंत्रित करणे - या घटकामध्ये वाढ होऊन फुफुसामध्ये सूज निर्माण होऊन रुग्ण अत्यवस्थ होतो, हे घटक वाढत राहिले तर कृत्रिम यंत्रणेवर अवलंबून राहतो आणि पुढे त्याचा मृत्यूओढवतो अश्या परिस्थि ती मध्ये हे घटक नि यंत्रणात येणे अति शय महत्वाचे असते, याकरि ता आयुर्वेदि क औषधी अधि क परि णामकारक आहे, याकरिता धात्वग्नी अधि क चांगला बनवणारी आणि साम धातू तयार होण्याची प्रक्रि या थांबवणारी औषधे उपयुक्त ठरतात, या प्रयोगशालेय तपासण्या, मध्ये दोषाचा आश्रय समजण्यास मदत होते ferritin -रसाश्रित, द dimer -रक्ताश्रि त, crp -मांसाश्रि त, ldh -मेदाश्रि त अशी दोषांची अवस्था समजून येते, तसेच वाढलेल्या IL 6 लेव्हल्स वरून एकंदर धात्वाग्नि ची कार्यक्षमता समजून येते, याला अनुषंगून उपचार केल्यास या घटकांची पातळी तात्काळ नि यंत्रणात येऊ लागतात, यामध्ये पुढील मि श्रणाचा अति शय चांगला परि णाम दि सून आला आहे - सुवर्णभूपती रस +सुवर्णमालि नी वसंत +गुळवेल सत्व+अश्रक भस्म +सर्व धातुपाचक = एकत्रि त 5 gm मात्रा 24 तासकरिता यामुळे रक्तातील या घटकांची पातळी तात्काळ कमी होऊ लागतेआणि रुग्णमध्ये सुधारणा दिसू लागतात

2. फुफुसामध्ये नि र्माण झालेला न्यूमोनि या कमी करणे

कफस्थान अनुपुरव्या सन्निपातम तम जयेत, या सूत्रानुसार प्राणवह स्रोतसमध्ये सचिं त कफ काढून टाकणे याकरिता औषधी योजना करावी लागते, हा वि कृत कफ फुफुसामध्येसाठून त्यांची कार्यक्षमता कमी करत असतो तो पक्व करणे आणि शरीराबाहेर काढून टाकणे अति शय महत्वाचे असते, तो पक्व झाल्याशि वाय प्रसारवस्थेमध्ये येत नाही याकरि ता पुढील औषधींची योजना केली असता तात्काळ कफ कमी होऊन फुफुस मोकळी होऊ लागतात ज्वरघन योग, +स्वासकुठार +गोरोचनादी गुलि का+वारंगक क्षार+टंकन+तळीसपत्रादि चूर्ण+धातुपाचक या सर्वा चा एकत्रि त 5 gm ते 8 gm 24 तासाकरि ता एवढ्या मात्रेत वापर केल्यास रुग्णाचा नि मोनि या तात्काळ कमी होऊ लागतो यासोबत गोखरु काढा, पुनर्नवा, किंवा वि र्तादी सारखे मूत्रल काढे दिल्यास ते मूत्रामधून पक्व कफ नि घून जाण्यास मदत होते, सोबत दशमूलकटुत्रय, एलकनादी सारखे कषाय उपयोगी ठरतात

3. रक्तामध्ये गुठळी निर्माण होऊ न देणे

शोणित फेब्रिल प्रभाव फुफ्फुस या सूत्रानुसार फुफ्फुस कार्यक्षम राहण्यासाठी रक्त धातू अधिक कार्यक्षम असणे आवश्यक असते तसेच सन्निपातामध्ये कफ कमी झाल्यानंतर पित्तप्रकोप नि यंत्रित करणे आवश्यक असते अन्यथा धातुपक होऊन रुग्णाचे इतर अवयव नि कामी होण्याची शक्यता असते ,याचा विचार करून विस्त्रुता द्रवता राग स्पन्दता लघुता हे गुण व्यवस्थित राहणे आवश्यक आहे ,अनेक रुग्णामध्ये द्रवता कमी झाल्याने रक्ताची गुठळी होऊन embolism होऊन रुग्ण दगावण्याची शक्यता असते याला अनुसरून उपचार करणे आवश्यक असते याकरिता पुढील औषधींची उपाय योजना केली ताप्यादी लोह+चांद्रकला+कामदुधा+सारिवा+मंजिष्ठा+अडुळसा+यष्टीमधु+धातुपाचक यांचा 2 GM मात्रा 24 तासाकरिता असा उपयोग केला यामुळे गुठळी निर्माण होण्याची कोणतीही लक्षणे आढळली नाहीत

4. रुग्णाची OXYGEN पातळी वाढवणे

बऱ्याच रुग्णामध्ये कमी झालेली ओक्सिजन पातळी वाढवण्यासाठी आयुर्वेदिक औषधींचा अनन्यसाधारण उपयोग झाला स्वासकासचिंतं मणी आणि हेमगर्भ याची जोडगोळी रुग्णाची OXYGEN पातळी वाढवण्याकरिता उपयोगी ठरली ,काही रुग्णामध्ये मात्र हव्या तेवढ्या प्रमाणत पातळी वाढत नसताना अन्य उपाय योजना कराव्या लागल्या

5. यकृत आणि वृक्क या अवयवांचे रक्षण

हे दोन महत्वाचे अवयव या आजाराचा परिणाम होऊन नि कामी होण्याची शक्यता असते किंबहुना याचे मुले शरीरातील 13 अग्नी चांगले राहतात यामुळे या अवयवांची कार्यक्षमता वाढल्यास आजार लवकर नि यंत्रांत येताना दिसतो याकरिता वसगुडूच्यादि ,द्राक्षादि ,विरतरवादि ,बृहत्यादी यासारख्या कषायांचा अधिक चांगला उपयोग होताना दिसून आला

6.हृदयाचे रक्षण

अनेक अत्यवस्थ रुग्णामध्ये हृदय विकाराचा झटका किंवा काढी याक अरेस्ट सारख्या घटना घडून रुग्णाचे मृत्यू होताना दिसून आले यामध्ये प्रामुख्याने पित्तवृत्त उदान,आणि प्राणवृत्त उदान आणि उदनवृत्त प्राण अश्या अवस्था दिसून आल्या ज्यामुळे मृत्यू आला अश्या रुग्णामध्येहृदयास बळ देण्यासाठी सुवर्ण सूट शेखर ,मकरद्वान सारख्या कल्पांची योजना केली यासोबत आश्वसन चि कि त्सा म्हणून रुग्णास ओम नमः शिवाय मंत्राचा जप करण्याची सत्त्वावजय चि कि त्सा दिली यामुळे रुग्णास अशी कोणतीही अत्यवस्थ निर्माण झाली नाही

धातुगत अवस्था

कृत्रिम स्वास प्रणालीवरील रुग्ण जो उपचारना दाद देत नाही आणि त्यांची प्रकृती अति गंभीर बनली आहे अश्या रुग्णामध्ये वि शेष चाटण चा वापर करण्यात आला अनेक रुग्णामध्येमूर्त आणि अमूर्त आवरणाचा प्रभाव दिसून आला यामध्ये प्रामुख्याने कफवृत्त प्राण,प्राणवृत्त उदान,उदनवृत्त पान ,कफवृत्त उदान ,पित्तावृत्त उदान ,कफवृत्त व्यान यासारख्या अवस्था दिसून येतात या अनोन्य आवागणाना नि यंत्रित करण्यासाठी आणि फुफुस हृदय मेंदू या मर्मांचे रक्षण करणे अति शय गरजेचे असते,जे रुग्ण BIPAP ,CPAP ,व्हेंटीलेटर असतील त्यांना याकरिता चाटण आवश्यक असते यामध्ये हेमगर्भ+स्वसकास चितंमणी+महालक्ष्मी वि लास+सवुर्णसतू +त्रलौक्य चितंमणी+मकरद्वान याचे मधातनू वारंवार चाटण देणे अत्यावश्यक असते याचा परिमाण म्हणू अनोन्य आवरण दळू होऊन रुग्णाची कृत्रिम स्वास प्रणालीची गरज कमी होऊ लागते याचा वापर करून रुग्ण बाहेर येऊ लागतो ,याचे साध्यसाधत्व रुग्णसत्व त्याला दिली जाणारी सातत्य पूर्ण उपचार यावर ठरतात काही रुग्णामध्ये अपशय येऊ शकते

पोस्ट कोवि ड ट्रीटमेंट

या रुग्णामध्ये फुफुसाला बल्य कुष्मांड रसायन ,अमृतप्राश घृत,लक्षसिद्ध क्षीर याचा उपयोग दिसून येतो सोबत फायब्रोसिस झालेल्या रुग्णामध्ये अभयंग ,पिंड स्वेद,मसू तादी यापन याचा वापर अधिक परिणामकारक होतो

MUCORMYCOSIS

या मध्ये दोष शरीरातच लीन झाल्याने ते इतर व्यधिचा संसर्ग होण्यास कारणीभूत ठरतात याकरिता धातुप्रसादन ,कुष्ठ वातरक्त अधिकारातील औषधी ,कृमि जंशि रोग याव्याधीचा विचार करून जलोकवचारण,धूपन,लेपन,धावन ,नस्य,कवल या उपक्रमाचा वापर करणे उपयुक्त ठरते

CRITICAL MANAGEMENT OF COVID 19 PATIENTS BY AYURVEDA CASE STUDIES

INTRODUCTION -

AYURVEDA THE ETERNAL SCIENCE PROVES IT USES IN PANDEMIC OF COVID 19 , AYURVEDIC MANAGEMENT IS NOT ONLY USABLE BUT MANDATORY FOR CRITICAL PATIENTS OF COVID 19 ,HERE SHARING CRITICAL CASES OF COVID 19

INVESTIGATIONS FINDICASE NO 1

NAME OF PATIENT - INDUMATI JADHAV

AGE -75 F

PLACE - RAHIMATPUR,DISTRICT -SATARA ,MAHARASHTRA

10/5/21

PRESENTATION OF PATIENT

BREATHLESSNESS OF WALKING

RESTLESSNESS

DRY COUGH

OXYGEN SATURATION BETWEEN 66% TO 70 % WITHOUT MASK

AND 80% TO 82% ON OXYGEN CONCENTRATOR 5 LITER

MODERN MEDICINE DOCTORS (PHYSICIAN) ADVISED HOSPITALIZATION WHERE VENTILATOR SYSTEM AVAILABLE BUT IN SATARA DISTRICT NO BED AVAILABLE WITH VENTILATOR FACILITIES AT THAT TIME ,SO PATIENT KEPT ON OXYGEN CONCENTRATOR AT HOME AND CONTACT DONE TO ME THROUGH MY EMPLOYEE AS EMPLOYEES RELATIVE .

Investigations -

PATIENTS HRCT DONE ON 5/5/21

IT SHOWS

HRCT - CORAD 6 SCORE 20 /25, APPROXIMATELY 80% INVOLVEMENT ,ATYPICAL

VIRAL PNEUMONITIS

COVID MARKERS -

CRP- 0.3 MG/DL

LDH- 692 IU/L

D DIMER - 180NG/ML

SR.FERRITIN - 369 NG/ML

SGPT - 73

SGOT -100

GLUCOSE -175MG/DL

ESR- 34 MM/HR

CBC - WBC - 3830

X RAY - AVAILABLE 7/5/21

MODERN MEDICINES GIVEN BEFORE STARTING OF TREATMENT -

1.TAB FABIFLU 4-4

2.TAB OMNACORTIL 20MG 1-1

ON 11TH MAY 21 WE STARTED AYURVEDIC MEDICINE AS FOLLOWS

1.RAFEL CAPSULE - FDA APPROVED (COVID 1) 5 GM A DAY

2.METONITY CAPSULES - FDA APPROVED (COVID 2) 2 GM A DAY

3. VIKRANT CAPSULES - FDA APPROVED (COVID 3) 5 GM A DAY

4. RUDRAMRUT SYRUP - 2 -2 TSF 2 TIMES A DAY

OXYGEN MANAGEMENT -

PATIENT KEPT ON OXYGEN CONCENTRATOR WITH 5 LITER O2 HER OXYGEN REMAINS AROUND 80 % WITH O2
IT DROPS BELOW 70% WITHOUT OXYGEN
TO INCREASE OXYGEN LEVELS USED MIXTURE OF AYURVEDA SUVARNA KALPA 1 HRLY IN 200 MG QUANTITY DOSES - 10 TIMES A DAY PER HR
THE MIXTURE CONTAINS

(VENTICARE) -HERM GARBH + SWASKAS CHINTAMANI RAS MAHALAXMIVILAS RAS
MAKRDWAJ+ SUVARNA SOOTSHEKAR

PATIENTS RELATIVES WARE ALSO COVID POSITIVE AND HOME QUARANTINE SO THEY GIVES MEDICINES TO PATIENTS FOR 1ST FOUR DAYS SAME DOSE HAS BEEN GIVEN .THE PATIENT HAVE BREATHLESSNESS OF WALKING AND COUGH NO OTHER SYMPTOMS AFTER OUR TREATMENT .

PATIENT MONITORED DAILY FOR SPO2 AND SYMPTOMS THE READINGS WERE AS FOLLOWS .

1.OYGEN AND PULSE -

SPO2 - BETWEEN 75 % TO 96 % WITH 5 LITER OXYGEN CONCENTRATOR

AVG 85% AROUND OXYGEN MAINTAINED

PULSE - 72- 80/MIN

ARRANGED 2ND OXYGEN CONCENTRATOR

15/5/21

REPORTS

LDH -487 IU/L PREVIOUS - 692 IU/L

X RAY SHOWS - IMPROVEMENT IN LEVEL OF PNEUMONIA , HAZINESS REMARKABLY REDUCED WITH OXYGEN

PATIENT SPO2 REMAINS 85%

BUT WITHOUT SPO2 DROPS TO 67%

CHANGES IN MEDICINE -

TRAILOKYA CHINTAMANI 1 OD ADDED

MEDICINE FOR OXYGEN REDUCED HEM GARBH COMBINATION TO 3 HOURLY AS

PATIENTS SPO2 REMAINS AROUND 85%

PATIENTS CLINICALLY STABLE WITH MILD COUGH ,BREATHLESSNESS REDUCED AFTER 2 DAYS PATIENT SATURATION STARTED ABOVE 90%

ON 18TH MAY 21 MODERN CONSULTANT FOLLOW UP FOR OPINION TAKEN FIRSTLY HE SURPRISED HOW PATIENTS SUSTAINS WITHOUT INTENSIVE CARE MANAGEMENT AND GIVEN HIS MEDICINES AS FOLLOWS

TAB OMNACORTIL 10 MG BD 1-0-1

TAB CLOPITAB 75 MG 0-0-1

TAB TOFE 5 0-1-1

TAB GOUTRIL 0.6 1-0-0

TAB MONTIFIL L 0-1-0

DAILY MORNING /EVENING FOLLOW UP TAKEN

ON 23 MAY 21

SPO2 LEVEL REMAINS 98-97%

STARTED

AMRUTPRASH GHRUTA AND KUSHMAND RASAYAN 1 GM TWO TIMES A DAY

ON 25TH MAY 21

PATIENT OXYGEN WITHOUT O2 CONCENTRATOR REMAINS 90% AND ABOVE

OXYGEN MIXTURE REDUCED TO OD AND SOS DOSE

RAFEL CAPSULES DOSE REDUCED TO 2 GMS PER DAY

METONITY CAPSULES 1 GM PER DAY

VIKRANT CAPSULES 2 GMA PER DAY

RUDRAMRUT SYRUP 2-2 TSF

ON 28 MAY 21

PATIENT WAS OFF O2 STABLE NO BREATHLESSNESS ON EXERTION AND NO

OTHER SYMPTOMS

NOW PATIENT IS ON KUSMAND RASAYAN AND AMRUTPRASH GRUTA

ADVISED FOR FURTHER 1 MONTH

MODERN CONSULTANT GIVEN

PIRFENEX 200MG 1-0-1 AS PER PROTOCOL

TAB CLOPITAB 75 MG OD

TAB OMNACORTIL 5 MG BD

MRI REPORT AWAITED

IN THIS CASE ONE CRITICAL PATIENT OF COVID 19 TREATED WITH MINIMAL

HEALTHCARE FACILITIES AT HOME

SO IT SHOWS THAT AYURVEDIC TREATMENTS ARE QUITE EFFECTIVE IN CRITICAL

PATIENTS OF COVID 19

REPORTS ATTACHED HERE WITH